

sters nu 200-årige bog »Beobachtung . . .« Gennemlæsning af den systematisk ordnede beskrivelse af sydhavsopdagelserne giver et godt indtryk af de mange og præcise iagttagelser Forster og søn havde foretaget på Cook's rejser. Ikke alene fremgår de to videnskabsmænds styrke i den klassiske geografi, men de forsøger endog som moderne etnografer at se verden gennem den lokale kulturs øjne.

Måske burde bogen have været trykt med moderne skrift, men man læser gerne faksimile siderne med »krøllede bogstaver« for at nyde de mange skarpe iagttagelser.

Sofus Christiansen

Hussein M. Fahim: *Dams, people and development: the Aswan High Dam case.*

Pergamon Press, New York 1981. XVI, 187 s., ill. 24 cm. \$19.50.

De store dæmninger (Aswan, Volta, Kariba for at nævne nogle) har bragt store fremskridt – og store problemer – med sig.

Hussein Fahim har forsøgt i en meget klar fremstilling at vise, hvor vanskelige vurderingerne er. Bogen belyser Aswan-eksemplet i ret stor detalje og giver et værdifuldt bidrag til diskussionen.

Sofus Christiansen

Hans-Georg Bohle: *Bewässerung und Gesellschaft im Cauvery-Delta (Südindien).*

(Erdkundliches Wissen; H. 57). (Geographische Zeitschrift. Beih.).

Steiner, Wiesbaden 1981. XVI, 266 s., ill. & 7 kort i lomme. 24 cm, DM 68,-.

Bohls arbejde er blandt de mest grundige, moderne behandlinger af det våde højintensive risbrug. Der gives en grundig beskrivelse af dette på historisk baggrund og flere af de klassiske spørgsmål tages op. Således f.eks. den formodede sammenhæng mellem kunstvanding og samfundsudvikling samt virkningerne af den Grønne Revolution. Arbejdet har betydelig interesse ved sin kvalitet og sit emne. Det valgte regionale eksempel har desuden en vægt i U-landssammenhæng, der gør det værd at basere videre overvejelser på.

Sofus Christiansen

Forschungsbeiträge zur Landeskunde Süd- und Südasiens.

(Festschrift für Harald Uhlig zu seinem 60. Geburtstag – Bd. 1). (Erdkundliches Wissen; H. 58).

Steiner, Wiesbaden 1982. XV, 253 s.: ill. 24 cm. DM 56,-.

Festskriftet til Uhligs 60-årsdag handler naturligt om Syd- og Sydøstasien, hvorom så

stor en del af hans indsats som landbrugsgeograf har drejet sig.

Skriftet giver en spændende biografi af fødselaren og et antal artikler som hyldest. En del af skriftets artikler er sammendrag af andre, tidligere, men er måske nyttige i deres korte form. Dertil kommer flere gode nye ting.

At festskriftet er en smuk hyldest til Uhlig er ubestrideligt, men hvordan finder interesserede frem til f.eks. Nitz'es gode lille opsats om sydøstindiske vandingsystemer?

Sofus Christiansen

Angelika Sievers: *Südasiens: und andere ausgewählte Beiträge aus Forschung und Praxis.*

(Kleine geographische Schriften; Bd. 4).

Dietrich Reimer, Berlin 1982. 261 s., ill. 24 cm. DM 58,-.

Festskriftet til Prof. Sievers 70-årsdag er en antologi af hendes skrifter, som koncentrerer sig om regionalgeografi og didaktik. I skriftet er der en vis koncentration om Sri Lanka og Nigeria. Gensynet med Sievers arbejder er tiltalende og de placerer hende smukt i den klassiske Länderkunde-tradition. Festskriftet sammenfatter et smukt facetteret billede af hendes virke.

Sofus Christiansen

Atlas del Ecuador, bajo la dirección de Anne Collin Delavaud.

Editions J. A. Paris 1982. 80 s., kort. 30 cm. FF 85,-.

Et atlas opbygget over en snes emner behandlet ved fra 2 til 10 sider. Kortene er tydeligt trykt; de fleste kort i skala 1:4 mio eller 1:6 mio – i en del tilfælde lovlig groft målestoksforhold. En hel del detailkort, diagrammer og tabeller supplerer. For en tematisk atlas af dette omfang er der gjort relativt meget ud af teksten. En net lille atlas – på spansk.

Henning Mørch

Peter Weber: *Portugal: räumliche Dimension und Abhängigkeit.*

(Wissenschaftliche Länderkunden, Bd. 19). Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1980. XVI, 308 s.: ill. & 4 s. tav. 22 cm. DM 83,-.

Wolf-Dieter Hütteroth: *Türkei.* – (Wissenschaftliche Länderkunden, Bd. 21).

Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt 1982. XXI, 548 s., ill. 22 cm. DM 105,-.

To bind i denne uundværlige serie af regionale monografier, der omfatter stadig flere

lande for hvilke, der under vore breddegrader kun er lidt tilgængelig litteratur – d.v.s. på engelsk eller som her på tysk. De er begge udmærket illustreret med mange tematiske oversigtskort, men også adskillige sær- og detailkort, og der er mange udmærkede tabeller. »Portugal« bringer henvend 200 litteraturhenvisninger og »Tyrkiet« ca. 700! – »Portugal« er strengt erhvervs-geografisk opbygget; d.v.s. baseret på de tre erhvervssektorer. Naturforhold behandles således meget fornuftigt direkte som ressourcer for produktionen, omend omfanget er meget knapt – men måske acceptabelt. Fremstillingen i denne monografi er rettet mod de seneste årtier. – »Tyrkiet« er mere traditionelt opbygget. Naturforhold får derfor de mere omfattende og tilfredsstillende behandling – også betragtet som ressourcer. Og denne forfatter interesserer sig tydeligvis mere for historiske forhold. Denne monografi kan derfor nok finde mere alsidig anvendelse. Valutaforhold gør prisen på de to bøger noget pebret, men de må nærmest være nødvendighedsartikler for dem, der arbejder med de to lande.

Henning Mørch

Africa South of the Sahara 1982-83. 12th ed.

Europa, London 1982. XXIV, 1399 s., ill. 26 cm. £48,-.

Nyttigt opslagsværk a la »Stateman's« med større vægt på den tekstmæssige behandling. Hovedparten af bogen er ca. et halvt hundrede artikler om enkelte lande i alfabetisk orden. Disse artikler omfatter som hovedregel afsnittene »Physical and social geography«, »Recent history«, »Economy« der hver er forfattet af bekendte fagfolk – samt de redaktionelle afsnit »Statistics«, »Directory« og »Bibliography«. Bogen indledes med ca. 100 sider »Background to the Continent« og ca. 50 om regionale organisationer.

Henning Mørch

Gottfried Pfeifer: *Kulturgeographie in Methode und Lehre: das Verhältnis zu Raum und Zeit.* – (Erdkundliches Wissen H. 60).

Steiner, Wiesbaden 1982. XI, 471 s. ill. 24 cm. DM 66,-.

De heri foreliggende 19 udvalgte essays, alle skrevet af Gottfried Pfeifer, spænder tidsmæssigt over årene 1928 til 1976. Det er en række betragtninger over tid og rum i geografien, dels på baggrund af forfatterens egne læremestres tanker. som Leo Waibel, W. Credner, Carl Sauer (hvortil føjes Alexander von Humboldt), dels nogle personlige tanker i relation til samtidige forskeres opfattelser og endelig nogle empiriske arbejder. Man

føres vidt omkring i tysk geografi, dog med hovedvægten på den historiske regionalgeografi.

Viggo Hansen

Karl-Erik Frandsen: Vang og tægt: studier over dyrkningssystemer og agrarstrukturer i Danmarks landsbyer 1682-83.

Bygd, Esbjerg 1983. 296 s., ill. & 4 kort i lomme. Kr. 195,-.

I denne historisk-geografiske doktorafhandling finder man for første gang en totalundersøgelse af de mange dyrknings- og marksystemer i Danmark, et prisværdigt arbejde, hvori kartografiske metoder spiller en fremtrædende rolle og er benyttet med stort held. Grundlaget er en række case-studies, hvis eksempler må siges at være repræsentative for den fremlagte systematik. Den dybestgående analyse finder man for Øerne og specielt for Fyn, hvor adskillige andre historiske kilder er benyttet. Samme sted får man også et godt indtryk af, at det gamle landsbysamfund i funktionel henseende langt fra at være et stift system har forstået at indordne sig efter de lokale forhold. Forfatteren kommer til den konklusion, at jordbundsforhold (gennem indholdet af næringsioner), relief og tildels klima har været stærkt medvirkende til valg af dyrkningssystem, selvom man ikke kan se bort fra, at også traditioner og de administrative forhold har spillet ind. – Det skal bemærkes, at afhandlingen kun gælder landsbyerne, og ikke den spredte bebyggelse. – Den historisk-geografiske forskning er hermed kommet et langt stykke videre, og det er også værd at påpege, at forfatteren med sin historiske uddannelse bag sig har erhvervet en række færdigheder, som almindeligvis er beskåret geografen, blandt andet den kritiske stillingtagen til og større kendskab til et omfattende kildestof. Det bør fremhæves, at forfatter og forlag i fællesskab har skabt et meget smukt arbejde, der med stort udbytte også kan læses af ikke-akademiske kredse, hvad det også givet vil, ligesom det med fordel kan og bør indgå i det gymnasiale undervisningsstrin.

Viggo Hansen

Le développement inégal dans la région de Québec: contribution cartographique et analytique, ed. par Rodolphe de Koninck, Robert Lavertue et Jean Raveneau.

(Travaux du Département de Géographie de l'Université Laval, 5).

Les Presses de l'Université Laval, Québec 1982. 108 s.: kort: 36 cm. Can \$35,-.

Denne atlas er et led i det udgivende instituts vældige koncentration om »ulige udvikling«;

det fremgår bl.a. af et par omfattende bibliografiske annexer over instituttets projekter, afgangsupgaver, disputater og publikationer. Det foreliggende værk over regionen Québec er en statistisk eller tematiskkartografisk atlas af demografisk og socialgeografisk art. Indledningsvis bringes en ret omhyggelig redegørelse for projektet og metoder. Herefter følger hen ved et halvhundred kartogrammer (cirkelkort, koropletkort) for lige så mange emner. Kortene suppleres med en kortfattet kommentar af omfang typisk svarende til 1-2 A4 sider. I betragtning af de øjensynligt ret omfattende databehandlingsmæssigt ret store ressourcer kan det undre, at der f.eks. kun er anvendt summarisk mortalitet og ikke f.eks. alderskorrigerede hyppigheder, der givet kunne have givet større information i relation til værkets titel. I denne forbindelse kunne det også være fornuftigt at inddrage variable som middellevetid eller spædbørnsdødelighed. (Spædbørnsdødeligheden må det i al fald være forholdsvis nemt at få oplyst). Man kan også undres over – i relation til titlen – at »analysen« er holdt på det rent verbale, at der ikke er gjort videre forsøg på at regionalisere eller på anden måde at syntetisere – hverken partielt eller mere omfattende. Der er således primært tale om en materialesamling.

Henning Mørch

Islandjunder medvirken af Olafur Björnsson, (et al) – red. af Morten Stender og Holger Hedemann.

2. udg. Gyldendal Kbh. 1983. 165 s., ill. 30 cm. Pris ikke oplyst.

De to forfattere/udgivere har fornuftigt nok allieret sig med 5 islandske kolleger til at tage sig af visse kapitler under erhverv og økonomi, hvorved også statistikken er ført op til dato. Bogen er tænkt til undervisningsbrug i gymnasiet og H. F. og anbefales brugt i et tværfagligt samarbejde, selvom erfaringerne heri er relativt få. Emnebehandlingerne spænder vidt, men har en ret ulige vægtfordeling. Efter anmelderens mening er tekstbehandlingen fortræffelig, og den rette tone er slået an med påpegnen af natur-samfunds problematikken, og mange af kapitlerne findes desuden velegnede i en eks-kursionssammenhæng. Morten Stender har taget ansvaret for geologien, der er det største kapitel med dets 58 figurer. Her når man ind i den højere videnskab i brugen af detailfyldte tegninger, der desværre ofte kommer til at stå alene uden fyldestgørende ledsagende tekst og derfor kræver ekspertbistand. Til gengæld er teksten her som andre steder meget læselig, og figurer og tabeller er øst ud

over siderne med gavmild hånd. Her havde der nok også været brug for en kritisk »hånd« til at slå ned på overflødige (fig. 5.2), mindre heldige (fig. 4.10 nederst og 14.7) samt ombyttede (18.1 og 18.2) figurer. I en sektorundersøgelse, hvad enten det er om landbrug, fiskeri, industrialisering eller byplanlægning, er Island fortrinlig som illustration.

Viggo Hansen

Lothar Willmann: Überflug: die DDR aus der Vogelperspektive.

Brockhaus, Leipzig 1983. 1 bd. ill. 28 cm. M 49,-.

På 160 helsider i format 24 x 24 cm præsenteres mange områder i DDR, men af billedvalget fremgår tydeligt, at det er »Institut für Städtebau und Architektur«, der står bag tilrettelæggelsen. Langt den overvejende del af optagelserne viser byer og fra mange vinkler, men kun et mindre afsnit er helliget det åbne landskab, og her indgår slotte samt rekreative arealer som vigtige ingredienser. Halvdelen af billederne er i farve, og den eneste oplysning om det enkelte foto er en stedsangivelse. Man savner således en kort indføring og i høj grad et orienterende kort. Teksten på 32 sider har ingen direkte forbindelse med billederne; den er meget ordrig og giver en bred oversigt over DDR's nyere udvikling med nogle historiske tilbageblik.

Kr. M. Jensen

R. G. Johnston: Introduction to sheep farming.

Granada, London 1983. VI, 266 s.: ill. 24 cm. £7.95.

En teknisk, men let tilgængelig bog, der oplyser om fodring, sygdomme, behandling af uld og kød samt økonomien i fåreavl. Et par afsnit behandler fåreavlens regionale udbredelse med vægten på De britiske Øer.

Kr. M. Jensen

Eva K. Dargyay: Tibetan village communities: structure and change.

Aris & Phillips, Warminster 1982. VIII, 110 s., ill. & 4 tav. 24 cm. £12.50.

I en periode, hvor adgangen til Tibet har været meget sparsom, har forfatteren opsøgt en gruppe tibetanske flygtninge i Nordindien og gennem interviews formet et billede af tre landsbyers udseende og funktion i tiden 1926-60. Det er overvejende en sociologisk undersøgelse, der bl.a. belyser folks afhængighed af de tre magtgrupper: regeringen, klostrene og adelslægterne. Desuden behandles familien, bebyggelserne og de økonomiske forhold, hvor landbruget som det dominerende erhverv beskrives med en ræk-